

1. Білоус А. Лізинг у світовій економіці // *Світова економіка й міжнародні відносини*. – 2006. 2. Закон України "Про лізинг". – *Відомості Верховної Ради України*, 1998 р., № 16, с. 68, 1999 р., № 9–10, с. 67. 3. Газман В.Д. Розвиток лізингового бізнесу в Україні і його концентрації // *Економіка України*. – 2005. – № 4. – 65 с. 4. Грищенко О. Фінансовий лізинг: історія, сучасність та перспективи розвитку // *Юридичний журнал*. – 2006. – № 3. – 69 с. 5. Ляхов А.В. Лізинг // *Економіка України*. – 2006. – № 8. – 57 с.

Н.О. Вацик

Студент гр. МЗД-42

Науковий керівник – канд. екон. наук, Л.І. Чернобай

ЛІЗИНГ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Основним завданням реформування економіки України на сучасному етапі розвитку є забезпечення стійкої стабілізації виробництва і відновлення економічного зростання. Дедалі актуальнішою стає проблема технічного переоснащення промислового і сільськогосподарського виробництва, сфери послуг, впровадження новітніх технологій і методів організації виробництва, яка ускладнюється економічною кризою, складним фінансовим станом підприємств. Відновлення основних фондів, підвищення технологічного рівня виробництва – одна з найважливіших проблем економіки України.

Обладнання підприємств є застарілим і недостатньо ефективним. Рівень зносу основних засобів у машинобудівній галузі становить 80–90%, що зумовлює підвищені витрати сировини, енергії і, як наслідок, зростання собівартості продукції. Доволі високий рівень споживання енергоносіїв у машинобудівному комплексі свідчить про використання застарілих, високозатратних ресурсних технологій, які вимагають їхньої повної заміни. Адже саме вартість і сам процес перенесення вартості виробничих фондів, які використовуються під час виробництва продукції машинобудування, визначає її кінцеву ціну і відповідно загальну рентабельність діяльності підприємств цієї галузі [4].

За попередніми розрахунками згідно з Розпорядженням Кабінету Міністрів України “Про схвалення Концепції Державної програми оновлення основних виробничих фондів на 2008 – 2022 рр.” на технічне оновлення активної частини основних виробничих фондів промисловості потрібно залучити понад 87 млрд. грн., для техніко-технологічного переоснащення та реорганізації технологічно застарілих виробництв знадобиться ще 45-47 млрд. грн. протягом реальних строків дії Програми [1].

За джерелами фінансування розподіл витрат коштів передбачається таким. За рахунок:

- власних фінансових ресурсів – 10 – 15 %;
- позичкових фінансових коштів – 45 – 50 %;
- залучених фінансових коштів -30 – 35 %;
- бюджетних інвестиційних асигнувань – 10 – 15 %.

Структура, знос, ефективність використання основних засобів галузей машинобудування наведені у таблиці.

Галузі	Структура основних фондів				% зносу основних засобів	% оновлення основних засобів
	Будинки, споруди та передавальні пристрої	Машини та обладнання	Транспортні засоби	Іструменти, прилади, інвентар		
Приладобудування	53,90%	34,62%	1,73%	4,40%	64,0	2,0
Верстатобудування	49,91%	44,12%	1,89%	2,32%	65,1	2,2
Енергетичне машинобудування	48,40%	43,62%	1,64%	3,00%	62,4	3,3
Транспортне машинобудування	41,11%	52,88%	2,00%	1,03%	62,5	5,2

За даними Держкомстату України за січень–липень 2008 р. імпорт машинобудівної продукції перевищує її експорт [3], що зумовлено слабкістю позицій вітчизняного машинобудування на світових ринках через недостатню його конкурентоспроможність, а саме: низькою продуктивністю вітчизняного обладнання, його високою енергоємністю і ресурсозатратністю під час використання у виробничому процесі, що відображається своєю чергою на низькій якості і високій ціні вітчизняної продукції.

Криза галузі зумовлена спадом капіталовкладень у машинобудівний комплекс України та відсутністю цілеспрямованого їх використання. Щорічна нестача виділених бюджетних коштів, відсутність належних схем управління унеможливило підвищення ефективності галузі.

В умовах обмеженості внутрішніх ресурсів потенційний інтерес суб'єктів господарської діяльності до пошуку додаткових джерел залучення коштів, що дасть змогу забезпечити впровадження новітніх технологій, відновлення основних фондів, випуск конкурентоспроможної продукції та ефективне управління виробництвом.

У сучасних умовах формування ринку можна виділити такі джерела фінансування економічного розвитку підприємств:

– **внутрішні інвестиції**, а саме: розподіл прибутків, амортизаційні відрахування, фінансування підприємств за рахунок коштів працівників (більшість інноваційних процесів на машинобудівних підприємствах здійснювались за рахунок власних коштів, які підприємства цієї галузі перерозподіляли на конкретні потреби, враховуючи суму отриманого фінансового результату. Сума даних коштів у 2001 році на машинобудівних підприємствах Полтавської області становила 75007,9 тис. грн. За аналізований період вона зростала і на 2007 рік становила 97008,6 тис. грн. у фактичних цінах [5].);

– **фінансові ресурси**, а саме: залучення банківських кредитів, використання цінних паперів, внесків потенційних інвесторів (спостерігається погравлення відносин у системі використання кредитних ресурсів, рівень яких на 2005 рік у Полтавській області становив у вартісному вираженні 48776,1 тис. грн [5]. Підприємства машинобудування більшість фінансових ресурсів витрачають на придбання готового інноваційного обладнання. Рівень витрат за цим напрямом діяльності поступово зростає: 2001 р. – 54392,6 тис. грн., до 63691,0 в 2005 р., що становило 46,1 % від усього рівня витрат підприємств [5, с. 116].);

– **державні інвестиції**, тобто використання бюджетних та позабюджетних коштів (незначною на 2005 рік залишалась сума фінансових впливів з боку держави, яка для підприємств машинобудування Полтавської області становила 14,7 тис. грн. [5]);

– **іноземні інвестиції** як державні, так і приватні.

Традиційні форми інвестування, зокрема залучення власних коштів і банківських кредитів, вже не здатні задовольнити потреби в

інвестиціях і стримують НТП. Доказом цього є постійне зростання частки лізингу в загальних інвестиціях розвинених країн, так, за даними Світового банку, через лізинг тут здійснюються в середньому 15–30% інвестицій в основні фонди [2]. Тому одним з найефективніших джерел фінансування економічного розвитку підприємств машинобудування на цьому етапі виступають лізингові операції. Впровадження лізингу дає змогу здійснити повне фінансування капіталовкладень, зберігаючи фінансову незалежність підприємств, прискорити оновлення виробничого апарата і на цій основі його ефективно використання.

Попри усю перспективність використання цього фінансового інструменту, лізинговий ринок в Україні перебуває сьогодні в зародковому стані, хоч і показує доволі високі темпи розвитку – в 2006 році зростання лізингового ринку становило 80%; на кінець року обсяги ринку становили вже 650 млн. дол. США (в 2005 – 353 млн. дол. США). Доволі велику частку усіх лізингових угод становлять угоди міжнародного лізингу. За даними Держкомстату України загальний обсяг експорту-імпорту лізингових операцій у 2006 році становив близько 166,3 млн. дол. США [4]. У 1996 році цей показник становив лише 1,5 млн. дол. США, отже, за останні 10 років цей показник зріс більше ніж в 110 разів.

Потенційний попит на лізингові послуги в Україні оцінюється фахівцями Світового банку від 12 до 50 млрд. доларів США. Ці розрахункові цифри враховують теперішній знос основних засобів і потребу їх заміни в різних галузях економіки. Щоб відновити існуючі основні фонди, за оцінками Міжнародної фінансової корпорації, потрібно 172 млрд. доларів США. Враховуючи, що країні потрібні не тільки відремонтовані, але й нові основні засоби, які дозволять забезпечити користувачів новою технікою та технологіями, поповнять обладнання та транспортні засоби сучасними високопродуктивними зразками, зазначену суму інвестицій має бути збільшено у декілька разів. Отже, проблема підвищення конкурентоспроможності економіки України переходить в площину пошуку шляхів стимулювання розвитку міжнародного лізингу, як ефективного джерела фінансування економічного розвитку підприємств машинобудування.

1. Розпорядження Кабінету міністрів України “Про схвалення Концепції Державної програми оновлення основних виробничих фондів на 2008 – 2022

пр.”2. Малайчук Д. В. Україна на світовому ринку високотехнологічної продукції”// Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2007. – № 1. 3. Державний комітет статистики України – www.ukrstat.gov.ua. 4. Статистичний збірник “Промисловість області у 2001–2005 роках”/ За ред. Л.М.Безхлібняк. – Полтава : 2006. – 155 с. 5. Програма інноваційного та науково-технічного розвитку Полтавської області до 2008 року. – Полтава, 2004. – 41 с.

Ю.А. Засадна

Студент гр. ФК-21

Науковий керівник – канд. екон. наук, О.О. Жовтанецька

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ З ВРАХУВАННЯМ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТІСТЮ

Оскільки сфера зайнятості України була однією з найбільш zdeформованих сфер економіки за часів СРСР та залишається уразливою до змін (перехід від командно-адміністративної системи до ринкової супроводжувався зростанням рівня безробіття, розвитком вимушеної неповної зайнятості тощо) та внаслідок вступу України до СОТ, уряд повинен звертатися до міжнародного досвіду регулювання зайнятості, щоб закріпити свої позиції у МПП та представити ринок праці як динамічний та гнучкий сегмент держави з ринковою економікою.

Важливою передумовою формування національної економіки України є утворення саме ринку праці, що є органічною її складовою частиною і забезпечує ефективність використання одного з факторів виробництва — праці. Потреби дослідження формування вітчизняного ринку праці актуалізуються ще й загостренням таких проблем, як: зростання рівня та тривалості безробіття, набуття масовості явища прихованого безробіття, істотна нелегальна трудова еміграція [1].

Ринок праці містить економічні відносини, пов'язані з наймом і пропозицією праці, тобто з механізмом купівля-продаж послуг праці. Водночас, ринок праці — це економічний простір, де взаємодіють покупці і продавці праці — сфера працевлаштування і механізм, що: по-перше, забезпечує узгодження ціни і умов праці між працедавцями та найманими працівниками; по-друге, регулює попит і пропозицію послуг